

din ultima sută de ani, plecând de la starea literaturii de consum, au izbutit, prin canonicizarea și consacrară a unor procedee, să creeze un tip de literatură satirică inedită. Ne gândim, printre altele, la schițele satirice ale lui Cehov, la „momentele“ lui Caragiale, la schițele lui O'Henry. Dar tocmai existența acestui grup de lucrări (evident mai vast decât exemplele de mai sus) ne sugerează cu exactitate existența unei masive paraliteraturii satirice de factură foiletonistică. Caracterul ei general, din acest punct de vedere, este cel al lecturii duminicale — ușoare și agreabile. Literatura satirică foiletonistică este, poate, unul din primele fenomene constituite ale literaturii de consum, elaborată ea atare (deci, în afara oricăror pretenții de valoare estetică) și nu devenită cu atare în urma unei incapacități estetice sau a perimării prea rapide a procedeelor.

A doua cauză a proliferării literaturii satirice foiletonistice ar fi legată de caracterul ei autonom. Defectul romanului foileton, privit ca literatură de consum, rezidă în faptul că orice capitol nou implică un spor de informație. Pe de o parte, romanul foileton, ca să fie captivant, trebuie să trateze un subiect cu cât mai multe complicații, un sistem de enigme pe cât se poate mai complex și mai greu descifrabil; pe de altă parte, aceste din

urmă condiții fac foiletonul aproape ilizibil, dacă foiletonul nu este însoțit de un succes imens de public. Or, cum succesul este întotdeauna labil, romanul foileton n-a putut să supraviețuiască propriei sale condiții. Spre deosebire de roman, foiletonul satiric este autonom. Chiar dacă, în unele cazuri, conținutul satiric e comunicat de unul și același povestitor sau comentator, ori tonul narațiunii se păstrează egal de la un foileton la altul, fiecare lucrare în parte apare independentă sau, cel puțin, poate fi privită ca atare. Și tocmai acest lucru face să-i crească puterea de circulație.

Dar, oricare ar fi situația foiletonului satiric, acesta (născut, cum am arătat, din două preocupări aparent incompatibile: jurnalistica și literatura) se înfățișează, în cele mai multe dintre cazuri, încorporat în sfera foarte largă a jurnalisticii — mimînd doar literatura; în mai mică măsură, dar nu lipsită de importanță cantitativă, el se plasează la granița dintre cele două preocupări. În fine, există și o categorie redusă — cea a foiletonului literar —, care mimează jurnalistica. În primele două împrejurări, avem evident de-a face cu paraliteratură; în ultima împrejurare, ne este oferită, cînd ne este oferită, literatura în accepția cea mai nobilă a termenului.

ANTRACT

Poșta redacției

ȘTEFAN OPREA: *Vă înțelegem sentimentele față de M. R. Iacoban, dar nu publicăm anonime. Chiar dacă sînt laudative.*

PETRU VINTILĂ: *Într-o emoționantă scrisoare ne cereți sfatul pe ce cale s-o apucați: a prozei sau a teatrului? Calea de mijloc, credem, e cea mai bună.*

MIHAI NEAGU BASARAB: *Am primit cele patru volume ale dv. Din păcate nu le putem valorifica. Pînă la un kilogram mai este.*

ION ISTRATI: *Piesa dv. Țăranii, scrisă direct în franceză, ne-a produs o adevărată incintă. Ea poate fi așezată alături de lucrări similare. Un conflict viu, antrenant (cel între contabilul Cap de paie și mulgătorul Brusturel) ne-a ținut două ceasuri cu răsuflarea tăiată. Pînă la urmă Brusturel reușește să învețe sanscrita pentru a descifra un manuscris despre vechimea comunei natale. O singură obiecție: cuvîntul „tzopée“ (țoapă) e exagerat. Cine îl mai folosește azi în satul contemporan?*

CORNELIU MARCU LONEANU: *Aveți perfectă dreptate. Pitești se scrie cu un singur i.*

GRIGORE SĂLCEANU: *Așteptăm de la dv. o piesă despre Ovidius, dacă se poate în versuri. Desigur, suportăm cheltuielile poștale. Pe celelalte, nu.*

I. GRINEVICI: *Nu primim piese nedactilografiate. Nescrise, nici atît.*

CORNELIU LEU: *Ne propuneți ecranizarea piesei Femeia fericită. Nu ne stă în putere. Adresați-vă casei de filme Patru.*

RADU DUMITRU: *Nu putem publica piese atît de lungi.*

MARIN SORESCU: *Nu insistați, premiile literare se acordă numai o dată pe an.*

PAUL CORNEL' CHITIC: *1) Nu se poate. 2) Au mai încercat și alții. 3) Cu regret, nu. 4) Nu a fost un atac la persoana dv. 5) Autobuzul 101 circulă normal.*

DUMITRU SOLOMON: *Culegeri de folclor nu publicăm.*

VINTILĂ ORNARU: *S-a aprobat rația de fin pentru calul dv.*

I. D. ȘERBAN: *Se fac demersuri pentru schimbarea numelui Teatrului „Nottara“ în Teatrul „I. D. Șerban“. Nefiind alte solicitări, sperăm să nu întîmpinăm greutăți.*

VALENTIN MUNTEANU: *Manuscrisele nepublicate se înapoiază. Veniți cu un fragment.*

Umor de Valentin Munteanu